

Nyílt levél Glatz Ferenchez

Tisztelt Miniszter Úr!
Kényszerűségből fordulunk személyesen Önhöz, mivel helyileg nem sikerült megoldani sok alsó tagozatos nevelő problémáját. Eddig huszonkilenc iskola pedagógusai jelezték a megyéből, hogy a szóképzés helyett a régi szótárolás olvasástanítási eljárás szeretné használni. Véleményünk szerint az utóbbi módszer jobb eredménnyel alkalmazható ott, ahol a gyermekek többsége gyenge vagy közepes képességű. A tankönyv szabad megválasztásával azonban nem tudnak élni, mivel az 1974-es javított kiadású tankönyv elvétele lehető csak föl a megyében. Néhány iskola ezért fénymásolásra kényszerült. Az így előállított fekete-fehér „könyvek” drágák, és csak ideiglenesen alkalmazhatók.

Megkérjük a Miniszter Urat, hogy kellő példányszámban tegye hozzáférhetővé az érdeklődő iskolák számára a hiányolt olvasókönyvet, és hasonló gondolatból a „Számolás, mérés” (12. kiadás, 1973.) tankönyvet.

Nyílt levelünk közzétételére a következők vezértek bennünket:

1. Jogosnak látszik az a föltevés, miszerint nem csak egy megyét érint az említett probléma.

2. Szeretnénk minél több emberrel tudatni azt, hogy végső soron milyen apróságon bukik el egy alulról jövő kezdeményezés.

3. Az iskolákra rátelepített apparátus — amely valószínűleg felelős azért, hogy a Tankönyvkiadó Vállalatnál a két könyv teljes nyomdai anyaga is eltűnt — az általunk remélt intézkedésért csak halogtatja.

Az érintett pedagógusok nevében sürgős intézkedést kérünk.

Szeged, 1989. december 11.

Dr. Molnár Imréné
Móra Ált. Isk. igazgatója
Szeged

Fábián Ferenc
tanár,
Magyar Néppárt,
Szeged

„Eldölt” a világkiállítás budapesti helyszíne

Dél-Budapest lesz a Budapest—Bécs világkiállítás budapesti helyszíne, ha a rendezés jogát a Nemzetközi Kiállítások Irodájának (BIE) közgyűlése december 14-én Magyarországnak és Ausztriának ítéli.

Mint ismeretes, a világkiállítás budapesti helyszíne helykijelölési és területrendezési tervpályázatot hirdetett a Fővárosi Tanács, a kormány nevében a kormánybiztos, valamint a Közlekedési, Hírközlési és Építészeti Minisztérium. A pályázatra 24 títkos és jelölt pályamű érkezett. A zsűri, neves építészek, közgazdászok, városrendezők, szociológusok, geográfusok, négy lehetséges terület —

Gazdagrét—Örsödomb, Dél-Buda, Óbuda-Aquincum és a kőbányai vásárváros — közül választotta ki a legalkalmasabbat a nagyszabású rendezvény helyéül.

Az átlag alatt

Az Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének szegedi alapszervezeti intézőbizottságától kaptunk egy táblázatot — a kórház-rem-

delöntézetű dolgozók átlagos bruttó alapbérééről. Az adatsorhoz nem szükséges kommentár — a számok önmagukért beszélnek.

	20 év feletti gyakorlat	3 éves gyakorlat
orvos	9690 Ft	7580 Ft
3 műszakos nővér	9710 Ft	6490 Ft
asszisztens	6828 Ft	4487 Ft
takarítók	4650 Ft	

A táblázatbeli bérátlagok az 1989 júliusi, kétezer forintos kötelező béremelést tartalmazzák. Az adatokból következik, hogy a Szeged Megyei Városi Tanács Kórház-Rendelőintézet, valamint a területi egészségügyi szolgálat dolgozói nagy többségének bére mélyen az országos átlag alatt van. Az átlagos alapbér-lemaradás, mintegy 30 százalék.

„A jelenlegi méltatlan helyzet az elmúlt évek és napjaink hibás, ám követ-

keztes — „maradékérv” szerinti — egészségügyi bérpolitikájának lesújtó eredménye, amit a megyei kórház státusz lehetőségeinek kiárusítása tovább tetéztet. (Magyarországon egyedül Csongrád megyében nincs megyei kórház. Nem szükséges magyarázni, mit jelent ez az egészségügyi ellátás minősége szempontjából.)

Ugy véljük, a kialakult helyzetért súlyos felelősség terheli a csongrádi modellt

megalkotó, kritikátlanul elfogadó-megvalósító, egykori és a következőket felszámolni nem képes (nem akaró?) hivatalban levő tanácsi apparátust. Tag-ságunk nevében elvárjuk és követeljük, hogy a megyei városi vezetés a lehető leg-rövidebb időn belül, központi intézkedéstől függetlenül számolja fel a bérlemaradást. Egyben valljuk, hogy a kórház-rendelőintézet dolgozók anyagi helyzetének javulása hosszabb távon nem választható el a szegedi megyei kórház létrehozásától.

Olyan egészségügyet akarunk, amelyben sem a beteg, sem a dolgozó nem kerülhet kiszolgáltatott helyzetbe” — írja levelében az Egészségügyi Dolgozók Szakszervezete Szeged városi alapszervezetének intézőbizottsága.

Dologház vagy iskola?

„Nem illik, nem szabad egymást szeretni”

Az iskola időálló beszéd-téma. Örökzöldként virul, minden évben új hajtásokkal gazdagodik, de a gyökerek mindig ugyanazok. Pedagógusfeszülések, tanteremhiány, rossz felszereltség. Egytől egyig valós problémák. Akiről azonban viszonylag kevés szó esik, az a szereplő, akinek érdekében az egész bonyolult és csikorogva vergődő rendszernek működnie kellene: a gyerek. Kíváncsi-e arra valaki, hogy a gyerekek szeretnek-e iskolába járni? Kiss Ferencsel, a Nevelési Tanácsadó vezető pszichológusával erről beszélgettünk.

Somogyi Károlyné felvétele

— Milyen a mai iskola a gyerek szemével nézve?

— Szomorú és általános tapasztalat, hogy a gyerekek nagy része nem érzi jól magát az iskolában, és erre meg is van minden oka. Az iskola szerepe az lenne, hogy a társadalom megújódását szolgálja. A valóság ezzel szemben, hogy az utóbbi évtizedekben az iskolát bürokratikus, a napi politikát kiszolgáló intézménnyé tették, amely föladata az ismeretátadás örömteli feladatát, és „információpréssé” vált.

— Szeretik egyáltalán a gyerekek az iskolát?

— A mostani helyzet senkinek sem jó. Gyerek és pedagógus egyformán szenved tőle — természetesen különböző okokból. Már a kezdet kezdetén nagy törést okoz a gyermekek számára az óvodából iskolába kerülés, mint ha egy napfényes virágoskertből hirtelen egy kiegészített holdtájjra jutna. Ennek egyik legfőbb oka az érzelmihiány, amit különösen megérint a kisgyermek, akinek életében az érzelmet igen nagy szerepet játszanak. Az iskolában nem illik, nem szabad egymást szeretni. Sajnos, sok gyerek egyenesen utálja az iskolát. És — ezt sem hallgathatjuk el — esetleg a pedagógus sem szereti a gyereket, akit éppen a szülő adott tovább ennek az intézménynek, hogy tanítsa, nevelje, mert előfordul, hogy számára sem jelent mást a gyerek, mint az OTP-tartozás csökkentését. A gyerekek nem jó az örömtelen iskolában, ahol érzelmi nevelést szinte egyáltalán nem kap. Húsz éve foglalkozom továbbképzéssel, és alatt egyetlen esetben kértek tőlem előadást az érzelmi nevelésről.

— Kevés olyan gyerekekkel találkoztam, aki szeretne tanulni.

— Az érzelmi nevelés hiánya mellett a másik fő ok, hogy az információátadás, annak kényszerű volta miatt, egyik fél számára sem örömteli. A gyerekek nagy része tanulási nehézségekkel küzd. Tanulni sehol sem tanítanak! A tanulás nem csak információfelvétel kellene, hogy legyen, hanem lehetőleg örömteli, érzelmileg motivált szellemi tevékenység, amelynek során a gyermek érzi tudása gyarapodását. Eppen a fölfedezés öröme az, ami a leginkább hiányzik ebből a folyamatból. A gyerek gyakran nem tudja, mit miért kell megtanulnia, és módszertani hiányok is mutatkoznak. A megoldást az értelmes tanuláshoz kellene fölvaltania, ahol a gyerekek önálló véleménye is lehetne — ettől a mai iskola teljesen elzárkózik.

rendjét sem. S ha mindezt visszautasítja, rásütik a „cínikus” jelzőt. És e téren az iskola sem tesz semmit. Az ilyen légüres térbe kerülő tündérszerek valódi kapcsolatok helyett érzelmromboló, személyiségölő, igénytelen bulizásokba keverednek, a szexuális szabadosság hengegő virtussá válik. Ennek kártékonykását főleg hang-súlyozni. Nincs modell a gyerekek előtt: a szülő, de a pedagógus sem az, hiszen ő is benne él a társadalomban, nem lehet mentes az erkölcsi zavarodottság fertőzésétől.

— Hogyan segíthet az iskolai problémákkal ide kerülő gyerekeken a nevelési tanácsadó?

— Sajnos, csak keveset tudunk tenni, hiszen a fő problémákat mi nem tudjuk megoldani. Nem tehetünk mást, minthogy a gyermek személyiségét a tisztesség határain belül addig formáljuk, hogy elviselje az iskolai ártalmakat.

— Mi jelentené a megoldást?

— A teljes reform. Mostani miniszterünk személye talán garancia lehet arra, hogy a sokat és régen hangzottatott változások véghez is vigyék. Magam is sok éve tanítok, emellett járom az iskolákat, ezért az a véleményem, hogy a döntő láncszem a leendő pedagógusok kiválasztása lenne, amelyre megvan a megfelelő módszer, csak éppen eddig nem alkalmazták azokat. Komoly, igényes szelektálással kellene azt elérni, hogy csak alkalmas emberek lehessenek pedagógusok. A kiválasztás természetesen nem történhet a féléves vizsgára szánt tíz perc alatt. Már a középiskolában meg kellene adni a lehetőséget arra, hogy a pálya iránt vonzalmat érző tizenévesek játékos foglalkozásokat tartsanak a gyerekeknek. Ennek mai formája a pedagógiai szakkör, amely alig több gyakorlat nélküli ismeretátadásnál. Az a fiatal, aki ilyen előismeretek után úgy dönt, hogy pedagógus lesz, továbbkerülne a felsőoktatásba, ahol két év alatt kiderülne, alkalmas-e a pályára. Ha nem, egy kiegészítő szak félévelével valamely rokon területre képeznek ki. Ugyanilyen fontos lenne visszaadni a pedagógus szabadságát, s akkor szabadabb szemmel nem lenne kényszerítve az előírt anyag betű szerinti szövegéhez. A tanárok társadalmi presztízst is újra kellene teremteni. Ennek egyik lépése lenne a fizetésemelés, ami jelentéktelen módon úgy elaprózták és annyit emlegettek, hogy a közvélemény ebből már szinte csak arra figyel: már megint emelték a pedagógusok fizetését. Az elfogadható bér-színtről ugyanakkor szó sincs. A szükséges változás még szinte el sem kezdődött, pedig ha azonnal indulna, tizenöt-húsz év akkor is kellene a végrehajtásához. S akkor talán elérnénk, hogy a röpülés boldogságot megismerő, tudásra szomjas gyerekek ne tört szárnyú madárként hulljon a földre.

Nyilas Péter

Kétes Rembrandtok

A Rembrandtnak tulajdonított festmények közül 39 valójában nem a mesternek, hanem tanítványainak a műve — ezzel a hírrel rázta meg a művészeti világot egy szakértői csoport, amely pénteken Amsterdamban közzétette a Rembrandt életművéről szóló ta-

nulmányozatának legújabb kötetét.

Az eredetükben kétségbe vont festmények között található az Ermitázs, a New York-i Metropolitan, a párizsi Louvre, valamint a brit Wallace-gyűjtemény több feltevése is.

A nagy műtét

Aligha lehet ma fontosabb napi gond hazánkban a Parlamenttől a dolgozó családokig, mint a gazdaság, az anyagi helyzet. Ezért merem mondani, hogy széles körben kellene forgatni, olvasni azt a tanulmányfüzetet, amely most jelent meg, s a címe: Indulatos rőpirat a gazdasági átmenet ügyében. Szerzője Kornai János, a Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaságtudományi Intézetének osztályvezetője, a Harvard Egyetem professzora. Világos, közzétételre és meggyőző érvekkel — és hozzátenném: reménykeltően — foglalja össze javaslatait arra vonatkozóan: hogyan gyógyítható meg a mai magyar gazdaság, milyen nagy műtétre van szükség ehhez? S nem hinném, hogy félre tehető éppen most az ilyen gondolatok, hiszen a kérdés közvetlenül érint mindannyunkat. Ha az ország gazdasági helyzete úgy romlik, mint most, ha az infláció tovább rohan, akkor ugyan mi lesz? Élnek meg itt néhányan, akik átéltek egyszer a gazdasági összeomlást, amikor tavaszszal fillérekként, ősszel viszont milliókért lehetett vásárolni egy tojást.

Nehogy úgy legyen! Eppen arra vonatkoznak Kornai János tanácsai mi

lyen feladatok elvégzését tartaná kívánatosnak. Milyen utaktól kellene elzárkózni? A lényeg, ha jól érttem az, hogy a mai magyar gazdaság vagy más szóval szocialista gazdaságunk meghatározott, komoly, nagy műtéttel rendbe hozható. Ennek útja: gondosan megvizsgálni, mi benne az egészséges rész, mi a beteg. Az egészségeset tovább erősíteni, a többi rendbe hozni. „A legnagyobb szektor — olvashatjuk a rőpiratban — az állami vállalatok szektora rosszul működik. De ugyanakkor van a gazdaságnak egy egészséges része: a magánszektor.” És következnek az elemző, tudományosan megfontolt tanácsok, amelyek sorából csak néhányat említek: valószínűleg meg a magánszektor igazi, teljes liberalizálása; tüzetesen nézzenek a körmére az állami szektor, az állami vállalatok vezetőinek, akik — ellentétben a magánvállalkozóval — nem a saját pénzüket költik. Engedni, amit engedni kell, szigorú ellenőrzéssel.

További javaslat a stabilizációs műtét, amely leg-alább úgy érint minden családot, mint az említették. Ebben a nagy műtétben olyan tények szerepelnek,

mint az infláció leállítás. Világosan megmondja a tudós, hogy az infláció nem istencsapása, hanem emberi tevékenység hozza létre: a kormány, a pénzügyminiszter, az árutermelő vállalat igazgatója, vezetősége, de még az érdekvédők is, a szakszervezettől személyesen az egyes dolgozóikig. Mindannyian hozzájárulhatunk az infláció növekedéséhez és következképpen annak csökkentéséhez is. Ebben az is nyilvánvaló, hogy az infláció megállításra mindannyunkat érintő fájdalmas műtét lesz. De a fájdalom sokkalta nagyobb lenne, ha nem vállalkoznánk a műtétre. Gondoljunk például közvetlenül az árak és a bérek emelgetésére.

Melyikről tudnánk lemondani? Erre és még sok izgalmas kérdésre igyekszik választ adni az indulatos rőpirat szerzője. Utmutatásait ajánlom mindenkinek azzal, hogy most a fokozódó pártoskodás viszonyai között sem szabadna megfélekedni a legfontosabbról: gazdaságunkról. Arról, hogyan dolgozik, hogyan él ez a nép holnap? Miközben esetleg számát se tudja, mennyi pártocskát „harcol érte”.
Kaczúr István